

VEDESTÄ, POLTTOPUISTA JA MUUSTAKIN

NILKKA meni ja murtui, joten olen viettänyt paljon aikaa jalka tyynyllä. Samasta syystä olen myös katsonut paljon suosikkielokuviani uudelleen. *Taru sormusten herrasta – Kuninkaan paluu* -elokuvan aikana aloin miettiä kuolevaisuutta. Elokuviin hahmothan eivät vanhene. Kun elokuva on kerran kuvattu, näyttelijät jatkavat elämäänsä sen ulkopuolella, mutta valkokankaalla he pysyvät saman ikäisinä ja näköisinä kuin kuvaushetkellä. Minä kuitenkin olen tähdenlento, pieni kipinä, joka suuressa kuvassa sammuu melkein heti, kun sen on huomannut.

Kun synnyin, eliniänodotteeni oli noin 78 vuotta 6 kuukautta. Elämä on koeteltu. Luin jostain, että minun taustallani ja sairaushistoriallani odotettavissa oleva elinikäni on noin 60 vuotta. Minulla olisi siis enää semmoiset 20 vuotta aikaa tehdä kaikki, mistä olen ehtinyt haaveilla: opiskella noidaksi, ryhtyä kirjailijaksi, erottaa kirkko valtiosta, pelastaa kaikki maailman eläimet... Kiire tulee.

Parisuhteen päättyminen, kroonisen sairauden puhkeaminen ja muutto vieraaseen asuntoon ovat kaikki pakottaneet pohtimaan muutakin kuin arjen pieniä kysymyksiä – mitä syön tänään, ehdinkö pestä pyykkiä, mitä kaupasta piti – ja keskittymään niihin isompiin: mikä on minulle tärkeää? Mihin aikani oikeasti riittää? Mitä haluan elämäni?

Olen hävittänyt hirveästi tavaraa. Olen karsinut tekemiset minimiin. Kai-

ken keskellä mieleen on palannut vanhoja viisauksia. Kuten keskustelu, joka perimätiedon mukaan käytiin zen-oppilaan ja mestarin välillä. Oppilas kysyi: "Mitä pitää tehdä ennen valaistumista?" Mestari vastasi: "Hakkaa polttopuita, nouda vettä." "Entä valaistumisen jälkeen?" oppilas kysyi. Mestari vastasi: "Hakkaa polttopuita, nouda vettä." Sitähän se elämä on. Herään. Siivoan keittiön. Annan kissoille ruoan. Siivoan keittiön. Teen itselleni aamiaista ja syön sen. Siivoan keittiön.

Kun elämässä on oikein raskasta, ei voi muuta kuin siivota keittiön, tehdä ruokaa, siivota keittiön. Rutiinit, joita emme muistele kuolinvuoteellamme, ovat elämisen kannalta välttämättömiä. Jos en siivoa keittiötä, ruoan tekeminen on vaikeaa. Jos en tee ruokaa, en syö. Jos en syö, elämisestä tulee vaikeaa.

Onko hyvä elämä siis sitä, että robotti siivoaa puolestani keittiöni?

Minulla on robotti-imuri, ja joka päivä klo 14 se imuroi asuntooni. Se on suunniteltu hajoamaan, ja pitämästään äänestä päätellen se toteuttaa pian tämän tehtävänsä. Siitä huolimatta se on helpottanut elämäni, varsinkin silloin, kun olen ollut liian sairas siivoamaan edes keittiötäni. Mutta minun pitää yhä huolehtia robotistani: tyhjentää sen säiliö, puhdistaa sen anturit, tilata siihen varaosia... Vaikka kuinka yritän, polttopuit ja vesi pysyvät, ne vain muuttavat muotoaan.

Olen myös katsonut elokuvia suurten ihmisten elämästä. Niissä he käyttävät aikaansa triviaaleihin pieniin rutiineihin vain satunnaisesti, mikä on ihan ymmärrettävää. Tuskin kenenkään elämästä saa kovin mielenkiintoista elokuvaa, jos siinä keskitytään seuraamaan, kuinka paljon hänen piti hakata polttopuita ja noutaa vettä, tai siivota keittiötään. Mutta heidänkin elämänsä on ollut enimmäkseen jotain muuta kuin suurtoita. Ehkä se on hyvä muistaa, että **Gandhikin** siivosi, sillä mikään ei vaadi niin paljon työtä kuin jonkin pitäminen samanlaisena. Elämähän on muutosta. Siivoa huone, käännä selkäsi ja saat siivota sen uudelleen.

Kotityöt ovat siis aina vaivoitamme, niistä emme pääse. Vaikka voitaisiin lotossa ja voisim maksaa ihmisille siitä, että he siivoavat puolestani keittiöni, elämä on silti rutiineja. Joku väitti, että ihminen keksi byrokratian, jotta rikkaillakin olisi tapa tuntea itsensä tärkeiksi. Sillä pienet, välttämättömät asiat – vesi, polttopuut, siivoaminen – sitovat meidät hetkeen. Ja kuten eräs Twitterin ajattelija tiivisti: Nykyhetken keskittyminen on äisyyden mikroannostelua.

Minulla on paha tapa märehtyä vanhoja ja huolehtia tulevaisuudesta. Erityisesti viimeisen vuoden aikana olen joutunut kohtaamaan sen tosiasian, että jollen lopeta näitä pahoja tapojani, ne tappavat minut. Minun on joko alettava elää nykyhetkessä tai menetän senkin. Kehoni ei

enää kestä märehtimisestä ja murehtimisesta syntyvää stressiä. Ainoa vaihtoehtoni on siis tehdä elämän tylsiä pieniä välttämättömyyksiä vain niihin keskittymisen, muuta ajattelematta. Silloin näiden pitkien tasankojen väliin saattaa vahingossa livahtaa onnen hippu: Ikkunassa pörisee kärpänen ja kissastani tulee suuri saalistaja. Huomaan kuinka yläpuolellani lipuva pilvi muuttaa muotoaan tuulten puhaltaessa vähän eri nopeuksilla eri korkeuksilla. Ystävä soittaa ja pyytää kylään.

Kun elämä pakotti minut istumaan alas ja pohtimaan, mikä on minulle tärkeää, aikaa alkoi jäädä myös niille hetkille, joista tärkeiden ihmisten elämäkerrat koostuvat. Nyt kun tiedän, että haluan opiskella, edistää vapaa-ajattelua, auttaa eläimiä ja kirjoittaa, käytän rajallista aikaani niihin aina, kun elämä suo. Doomskrollaaminen, uutisten seuraaminen ja shoppailu ovat jääneet lähes kokonaan. Minulla on tärkeämpääkin tekemistä. Kuten koota kissanpuu loukuttetulle kissalle, joka tuntee olonsa turvalliseksi vain katonrajassa.

Yritin monta vuotta tulla onnelliseksi juoksemalla. Nyt elämä on pakottanut minut hidastamaan ja ihmettellen: mihin minulla oli kiire? Elämä on tässä ja nyt. Vielä hetken.

Kirjoittaja on Pohjanmaan vapaa-ajattelijain puheenjohtaja ja Vapaa-ajattelijain liiton hallituksen jäsen.

